

УДК 811

МОВЛЕННЯ БРИТАНСЬКИХ ПІДЛІТКІВ ТА АНАЛІЗ ЙОГО ГОЛОВНИХ ГРАМАТИЧНИХ РИС

Олеся Татаровська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000*

Розглянуто морфологічні та синтаксичні риси. З цією метою використано переважно дані корпусів COLT (Bergen Corpus of London Teenage Language) та SCOSE (Saarbrücken Corpus of Spoken English), а також додаткові матеріали. Акцентовано увагу категоріях дієслова та займенника, засобах введення прямої мови, а також використанні вульгарних слів та жаргонізмів.

Ключові слова: мова підлітків, введення прямої мови, категорії дієслова та займенника, вульгарні слова та жаргонізми.

Підліткове населення складає важливу соціальну групу суспільства від усього населення. Вважаємо, що його мовні риси передусім притаманні усним та письмовим виявам у неформальних та колоквіальних взаємодіях. Віковий фактор разом із іншими соціологічними обмеженнями (стать, соціальний клас, культурний рівень, етнічне походження та ін.) здійснюють значний вплив на розвиток трендів мовлення і зумовлюють природу мовленнєвого продукування. Тому, мовлення підлітків не можемо вважати цілковито однорідним, а, радше таким, що залежить від географічних, соціальних та контекстуальних факторів.

За останні роки дослідники головну увагу приділяли фонологічним та лексико-семантичним елементам [22; 14; 15; 24]. Це пояснюється тим, що граматичні риси є важчими для виявлення. Зокрема, Дж. Чамберс та П. Традгіл звертаються до цього явища [13] і підтверджують, що не існує певної загальної тенденції щодо граматичних рис підліткового мовлення. Синтаксичні та морфологічні ненормативні варіанти є у великій степені імпліцитними й індивідуальними. Все-ж, загальними трендами, які притаманні цьому варіанту є: пасивні конструкції, означальні підрядні речення та складнопідрядні із причинно-наслідковим підрядним, незакінчені висловлення, які доповнюються спільними фоновими знаннями співрозмовників. Окремі дослідження присвячені вживанню дієслів на позначення руху (*GO verb*) у якості головного дієслова висловлення [5], сполучника *like* як маркера прямої мови [23], опускання головних дієслів *BE* та *HAVE* [3], варіантне вживання *was/were* [7; 8], *just* як емпфаза [1], *well* та *enough* як інтенсифікатори [25], *cos* як інваріантна відправна точка для розмови [24], *innit* як неканонічне розділове запитання [22], функціонування та значення таких дискурсних маркерів як: *so who? like how? just what?* тощо [11]. Незважаючи на усе згадане вище, існує значний простір для наступних досліджень та дискусій стосовно інших елементів, які є ідіосинкретичними у даному варіанті та вимагають дослідження.

Особливу увагу звернемо на синтаксичну структуру речень, категорію дієслів та займенників, використання та зловживання у висловленнях вульгаризмами та жаргонізмами [27]. Деякі з цих рис та тенденцій можемо вважати притаманними іншим нестандартним варіантам англійської, хоча у випадку мовлення підлітків, усі перелічені вище особливості є або ж частіше вживаними, або безпосередньо чи приховано зумовлені віковим фактором. Матеріалом дослідження слугували друковані видання *Sugar, Bliss, Shout, Mizz, It's Hot, Alternative Press, Seventeen, Cosmo Girl, Oh Boy, Teen now* та деякі інші, електронні інтернет-гlossарії та словники підліткового мовлення, а також дані, відібрані із звукових записів архіву Британської бібліотеки. Корпус *COLT*, який є частиною *British National Corpus (BNC)*, був укладений у 1993 році та складається із 431 528 слів, отриманих із 377 спонтанних розмов між підлітками у віці від 13 до 17 років, що живуть у передмістях Лондона [28]. Усі ці розмови приблизно відповідають 55 годинам записів. Хоча більшість з інформантів можемо класифікувати як представників середнього підліткового віку. У подальшому аналізі ми зробили спробу порівняти мовлення підлітків із зразками мовлення дорослих, отриманих у неформальних розмовах віч-на-віч (403 844) та із класифікованих спонтанних розмов (21 675), отриманих із *DCPSE (Diachronic Corpus of Present-Day Spoken English)*. Це дозволяє виділити ті риси, які є притаманні для мовлення підлітків. Лондон вибрано вихідною точкою, бо підкорпус, який складається із 12 000 слів, був укладений у Лондоні та його передмістях дослідниками із університету Заарбрукена (Німеччина) у 2008 році. Усіма суб'єктами були студенти та носії лондонського варіанту англійської. Такі дані мають перевагу над даними корпусу *COLT*, оскільки вони є сучаснішими, хоча лімітовані невеликим обсягом, незначною кількістю учасників та тим фактом, що усі розмови були записані на шкільній території, а не у спонтанних щоденних ситуаціях. Усі ці умови можуть спростувати факти мовної взаємодії. Врешті-решт, *DCPSE* укладений із *London Lund corpus* та з *International Corpus of English, Great Britain (ICE-GB)*. 75 % прикладів отримано із *ICE-GB*, що був записаний на початку 90-х років минулого сторіччя практично одночасно із корпусом *COLT*. *ICE-GB* укладали з метою синтаксичних досліджень та вважають репрезентативним щодо загального варіанту письмової та розмовної англійської. Хоча певні компоненти, відібрані із корпусу *ICE-GB*, не є виключно із лондонського варіанту, як у випадку із корпусом *COLT*. Все-ж обидва є рівноцінними з точки зору розміру, загального оформлення та характерних рис певних прикладів відібраних: спонтанні розмови у режимі віч-на-віч [26].

У категорії дієслів було зафіксовано наступні тенденції: значне граматичне спрощення, а саме: використання форм інфінітиву замість теперішніх форм (1), опускання допоміжних дієслів у питаннях (2), а також заміна однієї минулої форми (минулий час *did*) іншою (минулий дієприкметник *done*) (3):

(1) *My sister went to Cambridge. She hate the course (SCO2/491)2*

(2) *Hey, you feeling better? (COB1132503/1)*

(3) *I love the way he done that (COB132901/129)*

Відсутність узгодження між підметом та присудком є особливо помітною у варіативному вживанні форм *do/does* (4) та *was/were* (5), хоча традиційне вживання третьої особи однини у теперішньому часі також зустрічається, як у прикладі (6):

(4) *He don't, don't give it to you twice (COB132402/27)*

(5) *They was like "what's what's he doing with you then?"* (SCO6/58-59)

(6) *but he just go like – he's really think he was in love* (SCO5/24-25)

Таку тенденцію також спостерігаємо у безособових виразах із *there*: 674 випадки вживання згаданої конструкції у корпусі COLT та у 100 із них (майже 15 %) спостерігаємо відсутність узгодження. У випадку із корпусом SCOSE зафіксовано тільки 12 випадків конструкцій із *there* та у трьох із них помічено відсутність узгодження. *There's* використовується у більшості випадків як інваріантна форма, а саме для однини і множини. Ми помітили певну кількість елементів серед конструкцій зразка NP (іменникова фраза), у яких також відсутнє узгодження: прислівник *only* та присутність вказівних, присвійних займенників, числівників, кількісних часток (*some, any, many, a lot*) та іменників (*men, people*). Проте, таке явище не можемо вважати цілком притаманним мовленню підлітків, оскільки воно часто зустрічається і у мовленні дорослих:

(7) *I could but, there's certain problems* (COB132503/163)

(8) *There's these mad people, they don't indicate they just go brrrrrr* (COB134103/76)

(9) *There's some drums on it that just sound exactly the same* (COB134103/267)

Спонтанні діалоги серед підлітків є широко розповсюдженим явищем (маємо на увазі усі інтеракції від розповідей звичайних історій та анекдотів до описів особистого досвіду. Було також простежено, що підлітковий обсяг маркерів прямої мови є набагато ширший, ніж у представників інших вікових груп, він постійно розвивається та змінюється [18; 22; 20; 17]. У проаналізованих даних для введення прямої мови є, зазвичай, дієслівна форма GO (*he goes, I goes, they goes*), яка використовується замість SAY. Часова форма *Historic Present* є переважаючою для дієслова *say*, в той час як *say* та *tell* є притаманнішою для минулого часу, як у прикладі (10). Така загальна тенденція виявляється однаково в обох досліджуваних корпусах підліткового мовлення:

(10) <laughing> and she looked at me like that .</> I goes don't you dare, you little cat! And I picked her up. I picked her up by her neck and I said you bitch and she goes ... (COB132707/40).

У багатьох випадках, *like* разом із BE та GO, або ж само по собі, також використовується для введення прямої мови (11), (12). Використання *like* як форми прямої мови знаходимо у журналах в якості звернення до підлітків (13). Такі знахідки підтверджують той факт, що форма *like* є притаманною і для письма, і для мовлення:

(11) *First there's Shelley, cos first of all I didn't want to talk in it, you know, I just went like yeah, yeah, yeah. Now it's sort of like yes! I wanna talk down it all the time, I want them to hear my voice! <nv>laugh</nv> And you know you get carried away you start swearing don't you?* (COB132707/23)

(12) *I was like "oh my god, I passed"* (SCO2/56)

(13) *It's like "Woah – girls over the place. I', say. Girls are scary – especially in groups* (*Sugar Lad, June 2010, p. 7*)

Дж. Чешпір також зауважила використання конструкції *this is + subject* для введення прямої мови, як у наступному прикладі:

(14) *I walked over to him and this is me, "What are you doing?"*

Форма *youse* часто використовується для другої особи множини у якості підмета (15) та додатка (16). Така форма часто поєднується з *lot* (17) та *two* (18):

(15) *Why didn't youse come out?* (COB135306/110)

(16) *I'll see youse lot later. (COB134602/977)*

(17) *Why don't youse two work together? (COB140701/52)*

Форма *man* може набувати функцій неозначеного займенника та бути еквівалентним до *one* (19):

(18) *ah man's gonna starve. (COB135703/138)*

У постпозиції щодо *one* часто натрапляємо на присвійні прикметники, як у наступних прикладах:

(19) *My Dad one was called Rhino and the other was called Elephant and their one died (COB132707/101)*

(20) *I told him she could have my one cos it only had that much ink in it (COB132803/225)*

(21) *your's one is quite solid (COB136701/195)*

Проформи *особових займенників* в об'єктному відмінку використовуються замість вказівних займенників. Найчастіше зустрічаємо *them* замість *those*:

(22) *Cos she's got one of them voices (COB132701/177)*

(23) *Where'd you get them boots? (COB/134901/263)*

Існує значна кількість слів, які використовуються як кличні форми-звертання, серед яких натрапляємо на певні образливі чи лайливі конструкції. Зважимо на наступні найуживаніші приклади: *fool, bastard, c*nt, bitch, w**ker, chieffer, d*ck, d**khead, peanuthead, dirty cat, tosser, prat, idiot, (stupid) cow, plonker*:

(24) *Shut up you fool (COB132614/179)*

(25) *She goes no it ain't <unclear> you f***ing stink, you dirty cat (COB132701/111)*

(26) *Shut up you d**khead (COB137804/46)*

У загальному, хлопці є продуктивнішими у вживанні таких форм, ніж дівчата. Цікавим є те, що деякі з таких слів втратили своє першопочаткове принизливе значення та використовуються зараз як прояв фамільярності та товаришування. Вони переймають на себе функцію вияву солідарності та внутрішньо групових маркерів (Fraser 1996). Інші уживані форми в межах нашого дослідження не є обов'язково образливими, як у випадку із *man* та *boy*, які альтернативно можуть вживатися як вигуки у прикладі (29):

(27) *look the pictures ain't clear man. (COB135004/180)*

(28) *the Indian place ... it stinks, man, when you go in there, boy, it blow up your nostrils. (COB132705/7)*. Такі ж граматичні риси можемо вважати типовими і в інших мовленнях, особливо в спонтанній нестандартній комунікації. Згадаємо лише декілька із них:

- спрощення дієслівної парадигми
- відсутність узгодження між дієсловом та підметом, особливо у випадку із безособовими конструкціями із *there*
- уникання складних синтаксичних форм (пасив, означальні сполучники підрядності та ін.)

Все це проілюстрували результати проведеного нами дослідження підтверджують здогадки про те, що мовлення британських підлітків характеризується значною кількістю виразних лексико-граматичних рис, які відрізняють її від мовлення дорослої частини населення Великобританії: звичне використання образливих та жаргонізмів (*silly cow, d*ck, peanuthead, prat, idiot, dirty cat* та ін.), які переважно втратили своє

вихідне принизливе значення. Уваги заслуговує і особлива система введення прямої мови за допомогою дієслова GO та багатофункціональної форми *like* разом з іншими маркерами прямої мови, а саме *this is* плюс підмет.

Докладніше вивчення граматичних та синтаксичних рис забезпечить всебічне бачення такого типу дискурсу британських підлітків, сприятиме вияву цілісної картини сучасних тенденцій та новотворів в англійській мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Andersen G.* Omission of the Primary Verbs BE and HAVE in London Teenage Speech. A Sociolinguistic Study / G. Andersen // Unpublished MA thesis. University of Bergen, Norway, 1995.
2. *Breivik L. E.* Grammaticalization, Subjectification and Non-concord in English Existential Sentences / L. E. Breivik, A. E. Martinez Insua // *English Studies*. – 2008. – № 89.3. – P. 351–362.
3. *Butters R. R.* Narrative Go “say” / R. R. Butters // *American Speech*. – 1980. – № 5. – P. 304–307.
4. *Chambers J. K.* Dialects of English: Studies in Grammatical Variation / J. K. Chambers, P. Trudgill. – Harlow : Longman, 1999.
5. *Cheshire J.* English Negation from an Interactional Perspective / Cheshire J. ; Ingrid Tiekens-Boon van Ostade, Gunnel Tottie and Wim van der Wurff // *Negation in the History of English*. – Berlin : Mouton, 1999. – P. 29–53.
6. *Eckert P.* Adolescent Social Structure and the Spread of Linguistic Change // *Language in Society*, 1988. – № 17. – P. 183–207.
7. *Foulkes P.* Urban Voices: Accent Studies in the British Isles / P. Foulkes, G. Docherty. – London : Arnold, 1999.
8. *Fraser B.* Pragmatic Markers / B. Fraser // *Pragmatics*. – 1996. – № 6.2. – P. 169–190.
9. *Herrero G.* Aspectos sintacticos del lenguaje juvenile / G. Herrero ; Felix Rodriguez, ed // *El lenguaje de los jovenes*. Barcelona : Ariel, 2002. – P. 67–95.
10. *Horvath B. M.* Variation in Australian English: The Sociolects of Sidney / B. M. Horvath. – Cambridge: Cambridge UP, 1985.
11. *Kerswill, P.* Investigating Social and Linguistic Identity in Three British Schools / Ulla-Britt Kotsinas, Anna-Malin Karlsson and Anna-Britta Stenstrom, eds. // *Ungdomssprak i Norden*. Stockholm: MINS, 1997. – P. 159–176.
12. *Labov W.* Sociolinguistic Patterns / W. Labov. – Philadelphia: U of Pennsylvania P., 1972.
13. *Macaulay R. K.* Talk that Counts. Age, Gender and Social Class Differences in Discourse / R. K. Macaulay. – Oxford : Oxford UP, 2005.
14. *Rickford J. R.* Intensive and Quotative all: Something Old, Something New / J. R. Rickford, T. Wasow, A. Zwicky, I. Buchstaller // *American Speech*. – 2007. – № 82.1. – P. 3–31.
15. *Rodriguez F.* El lenguaje de los jovenes / F. Rodriguez. – Barcelona : Ariel, 2002.
16. *Romaine S.* The Language of Children and Adolescents / S. Romaine. – Oxford : Blackwell, 1984.
17. *Stenstrom A.-B.* A Matter of Politeness? A Contrastive Study of Phatic Language in Teenage Conversation / A.-B. Stenstrom, A. M. Jorgensen // *Pragmatics*. – 2008. – № 18.4. – P. 635–657.
18. *Tagliamonte S.* Was/Were Variation across the Generations. Views from the City of York / S. Tagliamonte // *Language Variation and Change*. – 1998. – № 10. – P. 153–191.
19. *Winter J., Norrby C.* Set Marking Tags “and stuff / John Henderson, ed. // *Proceedings of*

- the 1999 Conference of the Australian Linguistic Society. – 2000. <http://www.linguistics.uwa.edu.au/_data/page/73643/winter&norrrby.pdf>
20. Archival Sound Recordings. British Library. London <http://sounds.bl.uk/>
  21. COLT: The Bergen Corpus of London Teenage Language. 1993. Department of English. University of Bergen <<http://www.hd.uib.no/i/Engelsk/COLT/index.html>>
  22. COLA: Corpus oral de lenguaje adolescente. 2001. University of Bergen <<http://www.colam.org/>>
  23. DCPSE: The Diachronic Corpus of Present-Day Spoken English. 1990-1993. Survey of English Usage. University College London <<http://www.ucl.ac.uk/english-usage/projects/dcpse/>>
  24. SCOSE: Saarbrücken Corpus of Spoken English. 2008. Department of English Linguistics. University of Saarbrücken <<http://www.uni-saarland.de/fak4/norrick/scose.html>>
  25. Teen speak dictionary for 'rents'. BBC http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/7610006.stm
  26. Татаровська О. В. Традиції дослідження множинного заперечення в англійській мові / О. В. Татаровська // “Лінгвістика. Комунікація. Освіта” : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. – Луганськ, 2011. – С. 83–86.
  27. Татаровська О. В. Засоби вираження заперечення у мові британських підлітків / О. В. Татаровська // “Проблеми та перспективи лінгвістичних досліджень в умовах глобалізаційних процесів” : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. – Тернопіль, 2011. – С. 35–36.
  28. Помірко Р. С. Колоквіальна заперечна одиниця *ain't* у мові британських підлітків (на матеріалі корпусу COLT) / Р. С. Помірко, О. В. Татаровська // Вісник Львів. ун-ту. – 2012. – С. 11–23. – (Серія : іноземні мови ; вип. 19).

Стаття надійшла до редколегії 11.02.2014

Прийнята до друку 21.02.2014

THE LANGUAGE OF BRITISH TEENAGERS AND THE ANALYSIS OF ITS MAIN GRAMMATICAL FEATURES

Olesya Tatarovska

*The Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000*

The article deals with morphological and syntactic features. To this end we employ the data of corpora COLT (Bergen Corpus of London Teenage Language) та SCOSE (Saarbrücken Corpus of Spoken English) and also some other supplementary materials. The attention is accentuated on the categories of the verb and the pronoun, the means of introduction of the reported speech, and also on the use of vulgar words and jargonisms.

Keywords: the language of teenagers, the introduction of the reported speech, categories of the verb and the pronoun, vulgar words and jargonisms.

РЕЧЬ БРИТАНСКИХ ПОДРОСТКОВ И АНАЛИЗ ЕЕ ОСНОВНЫХ ГРАММАТИЧЕСКИХ ЧЕРТ

Олеся Татаровская

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, 79000*

Рассмотрено морфологические и синтаксические черты. С этой целью главным образом использовано данные корпусов COLT (Bergen Corpus of London Teenage Language) и SCOSE (Saarbrücken Corpus of Spoken English), а также некоторые дополнительные материалы. Акцентировано внимание на категориях глагола и местоимения, средствах введения прямой речи, а также использовании вульгарных слов и жаргонизмов.

Ключевые слова: речь подростков, введение прямой речи, категории глагола и местоимения, вульгарные слова и жаргонизмы